

Sigorta şirketleri tarafından sigortalılar adına doktorlara ödenen serbest meslek ücretlerinden tevkifat yapılıp yapılmayacağı hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.99.16.02-GVK-94-184
Tarih	14.08.2012

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

BÜYÜK MÜKELLEFLER VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü

Sayı : B.07.1.GİB.4.99.16.02-GVK-94-184

14/08/2012

Konu : Sigorta şirketleri tarafından sigortalılar adına doktorlara ödenen serbest meslek ücretlerinden tevkifat yapılıp yapılmayacağı.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzun incelenmesinden, sigortalılarınızın şirketinizin anlaşmalı kurumlarında yer alan doktorlarda tedavi gördüklerini, tedavi ücretinin bir kısmının şirketiniz tarafından kalan kısmının ise sigortalılar tarafından ödendiği, doktorların serbest meslek makbuzunu bazen şirketiniz adına bazen de sigortalı adına düzenlediğini, şirketinizce doktorlara yapılan serbest meslek ödemelerinden, hizmetten sigortalıların faydalanması, şirketinizin doğrudan hizmetten yararlanmaması nedeniyle tevkifat yapılmaması gerektiğini belirterek, konu hakkında Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun;

37 nci maddesinin birinci fıkrasında; "Her türlü ticari ve sınai faaliyetten doğan kazancın ticari kazançtır." hükmü yer almakla birlikte, ticari faaliyet bir tür emek-sermaye organizasyonuna dayanmakta olup kazanç sağlama niyet ve kastının bulunup bulunmaması böyle bir organizasyon tarafından icra edilen faaliyetin "ticari faaliyet" olma niteliğine etki etmemektedir. Ancak bir faaliyetin "ticari faaliyet" sayılabilmesi için kazanç sağlama niyet ve kastı gerekmemekle birlikte faaliyeti icra eden organizasyonun bütün unsurlarıyla birlikte değerlendirildiğinde kazanç sağlama potansiyeline sahip olması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

65 inci maddesinde, "Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır.

Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır..."

66 ncı maddesinin birinci fıkrasında ise; "Serbest meslek faaliyetini mutad meslek halinde ifa edenler, serbest meslek erbabıdır. Serbest meslek faaliyetinin yanında meslekten başka bir iş veya görev ile devamlı olarak uğraşılması bu vasfı değiştirmez."

67 nci maddesinin birinci fıkrasında, "Serbest meslek kazancı bir hesap dönemi içinde serbest meslek faaliyeti karşılığı olarak tahsil edilen para ve ayınlar ve diğer suretlerle sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerden bu faaliyet dolayısıyla yapılan giderler indirildikten sonra kalan farktır."

hükümlerine yer verilmiştir.

Anılan Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında, kamu idare ve müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçilerin maddede bentler halinde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecbur oldukları hüküm altına alınmış olup, anılan maddenin 2 numaralı bendinde;

"Yaptıkları serbest meslek işleri dolayısıyla bu işleri icra edenlere yapılan ödemelerden (Noterlere serbest meslek faaliyetinden dolayı yapılan ödemeler hariç);

a) 18 inci madde kapsamına giren serbest meslek işleri dolayısıyla yapılan ödemelerden %17 (2009/14592 sayılı B.K.K.)

b) Diğerlerinden %20 (2009/14592 sayılı B.K.K.)" vergi tevkifatı yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Anılan Kanunun 96 ncı maddesinde, "Vergi tevkifatı, 94 üncü madde kapsamına giren nakden veya hesaben yapılan ödemelere uygulanır. Bu maddede geçen hesaben ödeme deyimi, vergi tevkifatına tabi kazanç ve iratları ödeyenleri istihkak sahiplerine karşı borçlu durumda gösteren her türlü kayıt ve işlemleri ifade eder." 98 inci maddesinde ise " 94'üncü madde gereğince vergi tevkifatı yapmaya mecbur olanlar bir ay içinde yaptıkları ödemeler veya tahakkuk ettirdikleri karlar ve iratlar ile bunlardan tevkif ettikleri vergileri ertesi ayın yirmiüçüncü günü akşamına kadar, ödeme veya tahakkukun yapıldığı yerin bağlı olduğu vergi dairesine bildirmeye mecburdurlar." hükümleri yer almaktadır.

Diğer taraftan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 236 ncı maddesinde; "Serbest meslek erbabı, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteri de bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetindedir." hükmü bulunmaktadır.

Öte yandan, şirketinizin anlaşmalı sağlık kurumu hizmet alımı ve bedellerinin ödenmesine ilişkin "Hizmet Sözleşmesi" ve eklerinin incelenmesinden, anlaşmalı olmayan doktorlardan anlaşmalı sağlık kurumu vasıtasıyla tanı ve tedavi hizmeti satın aldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen açıklamalara göre, anlaşmalı olmayan doktorların elde ettikleri gelirleri serbest meslek kazancı niteliğinde olduğundan bunlara yapılacak nakden veya hesaben ödemenin;

- Sigortalılar tarafından doktora yapılması halinde ödemeyi yapanlar tevkifat yapacaklar arasında yer almaması nedeniyle gelir vergisi tevkifatı yapılmaması,

- Kısmen veya tamamen şirketinizce yapılması halinde ise, ödenen tutarın tamamı üzerinden Gelir Vergisi Kanununun 94/2-b maddesi gereğince % 20 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılması,

gerekmektedir.

Diğer taraftan, serbest meslek erbabı tarafından tahsil edilen tutarlar için ödemeyi yapanlar adına serbest meslek makbuzu düzenlenmesi ve tevkifat yapan adına düzenlenen serbest meslek makbuzunda ayrıca yapılan tevkifatın gösterilmesi gerekir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026